WASHINGTON D. C.

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 268. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ЖОВТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 268. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 9, 1952. VOL. LX.

СТІВЕНСОН ОБІЦЮЄ ЗНИЩИТИ БОЛЬШЕВИЦЬКУ ЗМОВУ

У промові, виголошеній в Дітройті в середу увечорі, демократичний кандидат на президента, губ. Адлей Е. Стівенсон заповів, що коли б він був обраний президентом, то він знищить комуністичну змову так, що вона більше не повстане. На початку своєї промови Стівенсон сказав публіці, що буде говорити „про недугу, яка могла вбити більше людей у світі впродовж останніх п'ять років ніж пістряк, ніж сухоти чи недуги серця, — більше, ніж усі ці недуги разом. Ця недуга вбила вже більше умів, більше душ, більше людських надій і чесних посягань, ніж кожна корупція, включаючи навіть найгорші дні Гітлера" — твердив губернатор. Промовець вияснив, що ця недуга, це комунізм, який процвітає на нужді і розпачу. Тому, коли республіканці так голосно кричать на демократів, що це вони винуваті в розпаношенні комунізму в Америці, то Стівенсон радить пригадати собі часи з-перед 1932 р., коли то республіканці були при владі у Вашінгтоні і коли то країна найшлася над берегом фінансової руїни. Тоді серед безрадности уряду комуністи почали атаку на американську капіталістичну систему і могли опанувати країну. На щастя до влади прийшла Демократична партія під проводом президента Рузвелта і за його адміністрації почалися економічні реформи, такі, як суспільне забезпечення, як поширення робіт коштом федерального уряду, як ратування фармерів при допомозі господарських субсидій і т. п. і це врятувало країну від заливу большевизму. За Трумана, при допомозі таких установ, як Федеральне Слідче Бюро і Центральна Розслідча Агенція приготовано потиху списки комуністичних організацій і поставлено перед суд провідників Комуністичної партії. Знищення комуністичної змови не дасться перевести криком і залякуванням, тільки фаховими людьми і терпеливим розслідуванням затій. Міжтим республіканські провідники тільки кричать, що то вони нищать комунізм, а правда така, що сенатор з Вісконсін (Джозеф МекКарті) своїм безупинним криком і обвинуваченнями демократів не причинився до поставлення перед суд ані одного комуніста. Так само кандидат Республіканської партії не має жадних плянів на знищення комунізму. Бо чи може він звільнити напр. голову слідчого Бюра або голову Центральної Розвідчої Агенції, коли вони роблять таку світлу працю для притягнення комуністів перед суд? — запитував Стівенсон.

Що способи припинення комунізму в Америці, яких вживає Демократична адміністрація доцільні, це виявляється з того, що в Америці тепер нема комуністичної небезпеки, хоч усі інші країни загрожені комуністами з середини. Заки демократи придумали різні економічні засоби ратунку країни і поухвалювали відповідні закони і притягнули комуністичних провідників до судової відповідальности, цілий мільйон голосів віддало населення на комуністичних кандидатів під час депресії в 1932 році. Якщо б демократи не були піднесли добробуту, то при наступних виборах комуністи були б мали 10,000,000 голосів, твердив Стівенсон, заповідаючи, що він вжиє всіх засобів, щоб довести до повного зломання большевицької змови.

Перед прибуттям до Дітройту, Стівенсон обговорював у Сагіно інфляцію долара і доводив, що сама сила долара ще не забезпечує людей від нужди, бо за часів президента Гувера долар стояв високо, однаке в Америці панувала нужда, бо люди не мали доларів. „Коли генерал говорить, що наш добробут народився під час війни, то хто інший може тим радуватися, як не Совєти, які кричатимуть перед цілим світом, що ми почали нашу оборонну програму не для забезпечення миру, але для забезпечення себе перед домашньою депресією?" — ставив запит Стівенсон.

Друкар відвідав Совєти, втратив становище

Ню Йорк. — Друкарський робітник - лінотипіст, Артур Дюч, виїхав був до Европи як один з сьоми американських юнійних делеґатів для провірки умовин існування й праці професійних робітничих союзів в Европі поточного року. „По дорозі" вступив він у квітні до Москви на Міжнародну економічну конференцію. Там він, як каже юнійний мировий суддя Теодор В. Хіл, став знаряддям „доброе підготовленої пропаґандивної місії". Коли він приїхав назад в Америку, його підприємство „Поблішер'с Прінтінг Компані", яке друкує довірочні федеральні звіти, звільнило його з роботи, кажучи, що Дюч занедбав свій обов'язок і цим поламав свій контракт.

НЕБУВАЛА КІЛЬКІСТЬ ГРОМАДЯН РЕЄСТРУЄТЬСЯ В НЮ ЙОРКУ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ

Перший день реєстрації громадян у Ню Йорку, для запевнення собі права голосування при виборах 4 листопада, виявляє таке велике зацікавлення виборами, якого ще не було в історії. У понеділок зареєструвалося 549,974 осіб, тобто на 113,653, або на 26 відсотків більше ніж було першого дня реєстрації в 1944 р., коли то кількість реєстрантів побила давніші рекорди. Другого дня теж маси народу спішили до реєстраційних льокалів, одначе кількість зареєстрованих ще не обчислено.

Для підтримання настрою серед чужонароджених громадян так дітти й далі й для пригадування усім про потребу сповнення громадянського обов'язку щодо голосування, скликала Спільна Рада Американської Єдности наради представників чужомовних груп у вівторок ввечері. На конференції склав звіт з вислиду реєстрування в інших стейтах представник Фундації Американської Спадщини, Г. Бури, кажучи, що напр. у Пенсилвенії піднеслася кількість реєстрантів на 12 відсотків. Таке саме зацікавлення слідно і в інших стейтах. Він прохав представників груп що говорять неанглійськими мовами не вгавати в дотеперішніх змаганнях і пригадувати, щоб громадяни дальше масово йшли до реєстрації. (Реєстрація в Ню Йорку відбувається кожного дня від год. 5 до 10.30 ввечір, а в суботу від год. 7 ранку до 10.30 увечорі). Крім того виріщено скликати конференцію для вияснення нового імміграційного закону, „щоб улегшити теперішнім жителям ЗДА спроваджувати нових імігрантів до Америки.

СТВЕРДЖЕННЯ ЗАСЛУГ ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКИХ ВІЙСЬК

Вашингтон. — Тут відбулася пресова конференція, на якій, на численні запитання, давав вияснення секретар оборони Роберт А. Ловет. Питання, що їх задавано секретареві оборони, торкалися справи південнокорейських військ і їх участи в теперішній війні й, очевидно, були викликані недавнім висловом ген. Айзенгавера про Корейську війну, — хоч імени генерала чи цитування його висловів у пресовій конференції не було. Ген. Айзенгавер, виступаючи минулого тижня в Шампейн, Ілл., висловився, що відділи ЗДА поносять в війні найбільші зусилля та домагався, щоб південнокорейські війська були приготовані заступати свої власні лінії. У подіях Далекого Сходу, за твердженням Айзенгавера, повинні змагатись азійці з азійцями, з тим, що Америка допомагатиме стороні миру. Відповівши на питання, секретар оборони ствердив, що відділи Південної Кореї в засілі і на фронті чисельністю значно перевищують стан військ ЗДА — приблизно на 50 відсотків — та що південні корейці понесли значно тяжчі втрати. Р. Ловет високо оцінив зусилля союзних корейців, заневнивши, що вони дали усе, що було можливе в цей час. Втрати південнокорейських військ оцінюються на 50 відсотків вище від втрат відділів ЗДА. Ранених корейці мають на 40 відсотків більше, а пропавших в акції учетверо більше. Секретар оборони виявив, що ЗДА забезпечили виряддям 400,000 корейських вояків, одначе це ще не представляє усю силу цих військ, бо с багато їхніх відділів, що не отримали досі виряду ззовні. У той час, неофіційно обчислюють — про що Ловет не говорив — стан відділів ЗДА в Кореї на 260,000 вояків, а число інших вояків ОН на 50,000. На питання, чи він може окреслити речинець, коли війська ЗДА будуть заступлені відділами корейськими, Ловет відповів, що це залежатиме від осуду військових чинників, у чому він некомпетентний, але що це може статися при зростанні сил південних корейців. При тій нагоді, секретар оборони підкреслив зусилля, вложені Злученими Державами у вишкіл корейської армії, зокрема його командного складу, якого Корея майже не мала, поскільки її становища займали були японці.

Айзенгавер докоряє демократам, що вони змагають до контролі думання

Портленд, у стейті Орегон. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, республіканський кандидат на президента, таврував демократів як „партію контролі думки" і твердив, що республіканці противляться вглядові в політичне думання. Він заявив, що його кампанія має між ін. на меті довести до явлення різниць у думках так довго, як довго різнородні групи підтримують засадничі американські ідеали. У промові до 5,000 учасників, він закинув демократам, що під час Красної Демократичної Конвенції в Шікаґо в липні, їхні провідники робили зусилля накинути контролю думання іншим групам демократів, які тепер підносять revольту проти диктатури провідників адміністрації. У дальшій поїздці західними стейтами, генерал повторяв закиди на адресу адміністрації, що вона толерує корупцію, кажучи між ін.: „Кожний скандал... це насправді зрада нашої країни в часі, коли ми пробуємо показати перед світом, що американізм це така система, що дає людям більше нагоди для щастя, для поступу, для ублагороднення серця і духа ніж всяка інша система в світі".

Труман каже, що генерал зраджує моральні засади

У своїх промовах в переїзді через стейт Колорадо, през. Труман закинув ген. Айзенгаверові, що він зрадив особисті й політичні засади, підддавшися „моральним негідникові" і „моральним карликам" в особах сенаторів Вільяма Е. Дженнера з Індіяни й Джозефа Р. МекКарті з Вісконсін і тому генералові, як щоб він став президентом, не можна передати „жахливої відповідальности" за контролю атомової бомби. Труман не назвав згаданих сенаторів по імені, тільки згадав їх, коли вийшов проти них з закидами, що вони напали на честь генерала Джорджа Маршала. Труман закинув генералові Айзенгаверові, що він присднався до тих, що пробували завдати Маршалові удар ззаду. — З Ню Йорку подано до публічного відома, що сенатор Ірвінг М. Айвес закликав президента Трумана, щоб він розглядав передвиборчі проблеми „тверезо", коли приїде до Ню Йорку з промовами і щоб рахувався зі щирістю і умовим рівнем населення і своїм власним.

Відділи У.Н.С. в Джерзі Сити і околиці активізуються

Джерзі Сити, Н. Дж. — В рямках теперішньої кампанії Українського Народного Союзу в справі дальшого росту організації та пожвавлення громадської активности у відділах на місцях, відділи У. Н. С. в Джерзі Сити і Байоні та околиці відбули у вівторок 7-го жовтня спільні наради та винесли низку важливих рішень. Наради відбулися з ініціятиви 25-го відділу і в них взяли участь пп. І. Ґрабар, В. Каричак та П. Мелень з 170 відд., Т. Гіль з 270 відд., Н. Сінарчин з відд. 196, І. Башинський та І. Довгань з від. 281, І. Патуляк з від. 70, і д-р Л. Мишуга, Осипа Гіббонс, А. Драган і П. Постулюк з 25-го відділу. Інші відділи, що з будь-яких причин не могли вислати своїх представників, заповіли свою співпрацю. У вислiдi нарад, під час яких заторкнено низку важливих актуальних проблем УНС і загально-громадських, рішено: 1) пороботи заходи для створення постійної Окружної Ради Відділів УНС Джерзі Сити, Байону і найближчої околиці; 2) відбути в найближчому часі масове громадське віче, на якому були б обговорені та роз'яснені всі важливіші сучасні проблеми УНС та нашого загально - громадського життя. Зборами проводив д-р Л. Мишуга. Учасники нарад, зокрема п. Ґрабар, поділились своїми незвичайно інтересними досвідами з праці в своїх відділах. Для здійснення намічених на цих зборах пляну будуть в найближчому часі скликані чергові наради відділів округи.

Задум загального забезпечення здоров'я

Вашингтон. — У Президентської Комісії для потреб здоров'я нації, обговорювано задум загальнообов'язкового забезпечення здоров'я, яке б доконувалось попередніми вплатами на медичну поміч. За думкою Геррі Бекера з Шікагської Комісії Фінансування шпитальної опіки, особи, що отримують платню, оплачували б наперед усю медичну поміч, почавши від перших оглядин, аж до закінчення лікування. Решта ж населення отримувала б лікарську опіку за окремими категоріями, так напр., непрацюючі могли б сполучити забезпечення здоров'я з забезпеченням від безробіття.

НОВІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ В КОРЕЇ

Відділ американської морської піхоти, користуючись гелікоптером, висадився серед мряки безпосередньо біля ворожої позиції, виконує на неї ракетову атаку, і опісля гелікоптер, що очікує побіч, знову забирає залогу і матеріял та переводить через лінію фронту на свою базу. Такі наглі атаки завдають багато турбот і втрат червоним.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ НАСТУПАЮТЬ

Токіо. — Аліянтське далеко-східне командування повідомляє, що в Кореї комуно-китайська піхота, піддержувана танками і артилерією, — почала найбільший в цьому році наступ на двох третіх частинах цілого корейського фронту. Наступ почався два дні тому і червоні кинули до нього щонайменше дві дивізії. Вдержуючи твердо свої основні позиції, аліянтські війська відступили на новий терен в шістьох пунктах фронту. Натомість на центральній ділянці фронту аліянтські відділи відбили назад втрачені попереднього дня позиції і тепер „переслідують" ворога. В повідомленні аліянтського головного командування сказано, що ворог поносить важкі втрати. — Найзапекліші бої відбуваються в районі відомого „залізного трикутника" в околиці міста Чорвон. На одній з ділянок фронту був відтятий від головних сил малий відділ південно-корейських військ й інші частини намагаються терен звільнити його. Аліянтська авіяція, незалежно від „звичайного" бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллі, інтервенювала теж в боях на фронті, завдаючи ворогові великих втрат в людях і матеріялі. Не зважаючи на силу теперішнього комуністичного наступу, в аліянтських військових колах висловлюють сумнів чого можливо-сті ворожого генерального наступу в цьому часі.

Переговори в Кореї відложені на неозначений час

Токіо. — Аліянтська і комуністична делеґація на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї зустрілись вчора на коротку сесію, у висліді якої, згідно з повідомленням аліянтського командування, дальші переговори відложено на необмежений час, на пропозицію аліянтської делеґації. Червоні, як це передбачувано, відкинули аліянтські компромісові пропозиції в справі репатріяції полонених. Переговори відложено на необмежений час один день після того, як червоні почали на фронті найбільш масовий в цьому році наступ ін аліянтських позицій.

Англоєгипетські переговори в справі Судану

Лондон. — Продовжуються англоєгипетські переговори в справі вирішення спірного питання про те, що має бути з Суданом, який досі був під спільною англоєгипетською адмініструцією. Єгипет прийняв англійську пропозицію, щоб вибори в Судані відбулися під наглядом комісії, до якої входили б представники Англії, Єгипту, Судану і одної нейтральної держави. В цій справі відбуваються одночасно переговори з обома суданськими партіями в Лондоні і Каїро. Англія стоїть на становищі, щоб Судан сам рішав, чи він хоче бути самостійним, чи у зв'язку з Англією. Єгипет домагається „одности долини над Нілем" і давній уряд проголосив був бувшого єгипетського короля також і королем Судану. Усунення Фарука з Єгипту далю волю рухів урядові прем'єра Наґіба, і в Лондоні надіються, що вдасться розв'язати цю важну проблему, яка досі стояла на перешкоді до втягнення Єгипту до спільних оборонних плянів Близького Сходу.

Франція проти дебат про Туніс і Марокко в ОН

Париж. — Прем'єр Антуан Піне, остерігав, що Франція буде всіми способами боротися проти того, щоб справу скарги арабського населення в Тунісі і Марокко обговорювали на терені Об'єднаних Націй. Коли б ОН хотіли вибрати окремий комітет для справ Північної Африки, то Франція не допустить його на терен своїх протекторатів. На французькій раді міністрів одноодушно прийнято рішення, щоб „противитися вмішуванню у її справи". Французький кабінет невдоволений становищем ЗДА, які підтримують аспірації арабських північноафриканських країн та в той спосіб внеможливлюють Франції погодити ці справи безпосередньо з представниками арабського населення. Французи вдоволені зі становища Англії, яка заповіла беззастережну підтримку французького погляду. В четвер, 9 жовтня, міністер Шуман і прем'єр Піне мають говорити про ці справи з американським амбасадором Джеймсом С. Доном. Французький уряд заявляє, що він не признає права ОН дискутувати над справою Тунісу і Марокко, а якби ОН прийняли в цій справі якенебудь рішення, то Франція не визнаватиме його. Дипломати ЗДА гадають, що Франція предложить Раді Безпеки ОН ті всі осяги, які вона має в Північній Африці в господарській і соціяльній ділянках, і це вможливить ОН підтримувати Францію в її спорі з арабським населенням, яке домагається повної автономії. — Об'єднані Нації, Н. Й. — Тут міркують, що ЗДА всуперек французькому становищу голосуватимуть за внеском, щоб справу Тунісу і Марокко дати на денний порядок ОН. Англія має стояти по боці Франції.

БЕРІЯ ПОГРОЖУЄ АМЕРИЦІ

КОМУНІСТИЧНІ ГОЛОВАЧІ НА ПАРТІЙНОМУ З'ЇЗДІ В МОСКВІ ПРОДОВЖУЮТЬ СВОЇ НАПАСТІ НА ЗДА

Москва. — Ославлений шеф тасмної совєтської поліції і тепер заступник прем'єра Лаврентій Берія погрожував на вчорашній сесії XIX з'їзду комуністичної партії в Москві, що коли б Америка була вмішана у війну із Совєтським Союзом, то її очікує тільки „упадок і руїна". Берія майже дослівно повторював ті совєтські бомбастичні погрози, які виголошувано в Москві перед другою світовою війною, від загибелі в якій врятували совєтську імперію головно американські вояки, літаки, танки і долари. Берія твердив, що „тільки дурень" може думати, що Совєтський Союз можна налякати будьякими „провокаціями" та що кожному „агресорові совєтський народ завдасть нищівні удари". Він в дальшому повторював, що американські мільйонери, очолювані Ракефелерами і Морґанами, вступили на шлях опанування світу, та що вони посилають до Совєтського Союзу своїх „агентів і шпигунів", рекрутованих із „звироднілих елементів" населення. Америка — твердив Берія, — організує на кордонах із Совєтським Союзом воєнні маневри, щоб поширити між американським народом воєнну гістерію, бо „американські мільйонери", мовляв, „більше бояться миру ніж війни". Берія промовляв впродовж одної години і левину частину своєї промови „присвятив" З'єднаним Державам Америки. Свої погрози, що „совєтський народ" завдав би „нищівний удар" американським „агресорам", — піддержував Берія ще й деякими даними із совєтської воєнної продукції. Він твердив і хвалився, що сусідній з Іраном совєтський Азербейджан, кількість населення якого є сім разів менша ніж населення Туреччини, проте його продукція є три рази більша від турецької продукції. Згадав Берія і про Україну, кажучи, що вона продукує тепер більше залізної руди, ніж Італія і Франція разом взяті, продукує більше сталі і випускає теж три рази більше тракторів, — ніж їх випускають разом — Франція та Італія. Очевидно, що Берія нічого не згадував про те, що ту сталь і танки продукують доставлювані зорганізовано і вишколеною ним поліцією мільйони каторжників. Совєтський міністер війни маршал Васілєвський заявляв на тій самій сесії, що совєтська армія стоїть на сторожі „історичних досягнень" совєтського народу і його „ще більш величної майбутности".

Іран пропонує Англії „нову добу співпраці"

Теґеран, Іран. — Сьогодні тут повідомлено, що іранський прем'єр Моссадек, що теper хворий, передав британському і американському дипломатичним представникам нові ноти в справі полагодження англо-іранського нафтового спору. Вважається, що ці ноти є відповіддю на листи в цій справі від британського секретаря закордонних справ Ідена та американського державного секретаря Ачесона, передані іранському урядові минулого тижня. Тексту іранської ноти ще не проголошено, але з поінформованих кол заявляють, що в них прем'єр Моссадек пропонує Англії вислати до Теґерану нову місію, яка почала б нові переговори в справі полагодження нафтового спору і започаткувала б „нову добу співпраці" між Іраном та Британією.

Грецький король проголошує нові вибори

Атени. — Грецький король Павло І. рішив вчора проголосити на наступний місяць нові загальні вибори в країні, з яких міг би вийти уряд досить сильний, щоб дати собі раду з внутрішньо-політичними, зокрема господарськими трудноцами країни. В п'ятницю має бути проголошений королівський декрет, на підставі якого буде розв'язаний теперішній парлямент та встановлена дата нових виборів. Король рішився на цей крок після того, як йому не пощастило намовити маршала Папагоса, голову найсильнішої в парляменті правої партії — „Грецької Єдности", щоб він взяв участь в теперішньому коаліційному уряді.

Совєти заглушують американське радіо в Берліні

Бонн, Німеччина. — Американський високий комісар в Німеччині, Волтер Доннелі, повідомив вчора, що совєтські власті в Східній Німеччині почали тепер заглушувати передачі американської радіовисильні в Західному Берліні. Заглушування американських радіопередач з Берліна почали большевики минулої суботи і тепер з кожним днем скріплюють ці заходи, хоч не завжди з успіхом, бо деяких передач вони таки не можуть заглушити. Ці заходи почали червоні після того, як всі їхні погрози і переслідування та їхня власна протипропаганда не мала жадного впливу на населення Східної Німеччини, яке воліло слухати американських повідомлень, ніж совєтську брехню.

СХІДНОНІМЕЦЬКА „ПОЛІЦІЯ" НОСИТЬ СОВЄТСЬКІ ОДНОСТРОЇ

Берлін. — Східно-німецька поліція виступила на параді з приводу третіх роковин проголошення Східнонімецької „республіки" в одностроях, що зовсім подібні до уніформів совєтської армії, хоч вона і далі називається тільки „народною поліцією". Уніформи піхоти мають оливково-тьмянокоричневий колір і різняться від совєтських тільки тим, що доброе вшиті. По „Унтер ден Лінден" маршували 3,500 піхотинців у відділах по 100 вояків, 500 літунів, 1,000 моряків, „поліції" та 1,000 прикордонників. Морська поліція мала мундури подібні до давніх уніформів німецької фльоти. Німецькі сліди на цих уніформах можна було тільки на додаткових речах, такі як погони і ремені. На ременях усунули давній напис „Гот міт унс", а заступлено його гаслом „фрайгайт унд фріден". Ці військові відділи вів старшина в ранзі генерала. З нагоди цієї паради звільнено з в'язниці 1,590 нацистів, а всі інші будуть звільнені, які не були засуджені, дістали право займати урядові становища. Вінсент Мюллер, давній нацистський генерал, якого були усунули з його становища, відзискав його знову. Параді приглядалися також чужі представники: Ніколай М. Шверник, президент СССР, польський прем'єр Юсиф Циранкевич і Кім Ун, заступник воєнного міністра Північної Кореї.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЯТУЮЧИ ЖИДІВ...

У відповіді на статтю „Хто з українців рятував жидів", поміщену в ч. 254 „Свободи" з 25 вересня 1952, надсилають нам наші найновіші читачі, себто ті українці, що прибули до ЗДА по другій світовій війні, щораз більше матеріялів у цій справі. Це вже не звичайні дописи чи статті, а документи. Маємо навіть нотаріяльні зізнання самих жидів, що чесно стверджують, які їх українці врятували від смерти. Є також докази на те, як українці платили життям за те, що переховували жидів, бо Гестапо карало в таких випадках без пощади. Важливе і те, що є тепер в Америці жиди, врятовані від смерти українцями, які можуть потвердити те, що є в документах чи спогадах, які нам надсилають недавно прибулі наші земляки.

Згадуючи за цю важливу проблему ми вважали нашим обов'язком дати тільки поштовх до акції, яка одначе до нас не належить. Вона є в програмі Українського Конгресового Комітету. Тому саме обмежимось в газеті тільки до кількох голосів у цій справі на доказ, що тут уже діло з фактами, а не тільки з теоретизуванням на тему дружних українсько-жидівських відносин. В час найлютіших переслідувань жидів гітлерівськими дикунами, було, як про це переконуємось, багато українців, що не побоялись навіть смерти і ратували життя жидів, керуючись чисто людськими почуваннями і тими засадами, що їм передало їхнє християнське віровизнання. Ці речі треба зібрати і списати, а можливо й видати окремою книжкою. Багато дечого не можна буде доказати в Америці письменними документами, ні живими свідками. Це зрозуміле. Проте буде досить багато провіреного матеріялу, який може бути доброю відповіддю на різні большевицькі брехні, а теж і наклепи з боку декого з жидів, якими вони намагаються зв'язувати український визвольний рух з антисемітизмом та царськими і гітлерівськими погромами.

Український нарід не має потреби виправдувати себе зніяких злочинів; він сам падав раз-у-раз жертвою чужих режимів, зокрема сталінського та гітлерівського. Він більше втратив у людях в час спричиненого Москвою голоду в Україні впродовж двох років (1932-33), ніж будь-який інший нарід в історії людства в час найбільших його переслідувань. Ми, американські українці, знали про цей останній злочин давно, але щойно тепер вісті про це розходяться по вільному світі. За цей злочин, чи йому подібні, український нарід не винує ніякого народу, хоч міг би легко вказувати на тисячі людей неукраїнського походження, що були знаряддям злочинних чужих влад, зокрема кремлівської влади в Україні, що винищила десятки мільйонів найкращих синів та доньок українського народу. Тепершнє лихо добачуємо в московській окупації України, в комунізмі й тоталітаризмі, в кремлівським кривавім режимі. Хіба того самого можна б вимагати також і від неукраїнців, що жили в Україні й знають трагедію України. Зокрема повинні б це знати і розуміти жиди, що самі зазнали страшної трагедії й серед яких траплялися навіть такі злочинці, що допомагали гітлерівцям у нищенні своїх рідних.

Сьогодні український нарід далі терпить і далі бореться з кремлівською диктатурою та далі кладе величезні жертви. В такий час ми свідки, як піднімаються в Америці голоси, в тому і жидівські, які не тільки не спочувають з тими жертвами, але звернені проти ідеалів українського народу, проти його боротьби за волю і незалежність. Мовляв, ті, що борються за волю і незалежність України, це антисеміти, тоталітаристи, гітлерівці і т. п. Прямо сором, що подібні вислови можна читати навіть у поступових органах!

Маючи це на увазі, збірка документів про рятування жидів за Гітлера є доброю зброєю, бо треба припускати, що вона таки декого побаламученого опам'ятає. Тому треба далі збирати документи про рятування жидів і слати їх до Українського Конгресового Комітету, а він цілком певно зробить з них добрий вжиток.

ЗА ПРАВИЛЬНИЙ ПОРЯДОК ВАРТОСТЕЙ

Наше громадське життя за останніх п'ять років помітно поглибилось змістом і поширилось формами. З приїздом нових імігрантів піднісся рівень наших імпрез, громадське заінтересування поширено на нові ділянки, виникли нові вимоги, постала мережа нових організацій та виникли нові вартості, що є безсумніву нашим загальним надбанням. Правда, багато дечого з того може бути сезонове, коньюнктуральне, але теж багато з того залишиться та збагатить наш загальний дорібок. Але ці наші надбання дадуть в результаті більшу користь і наші зусилля матимуть тривкішу вартість, як ми знатимемо порядок тих вартостей, вмітимемо відрізнити коньюнктуральність від тривкости, знатимемо — кажучи старою фразою — синтезу наших вартостей.

В цьому, в тій синтезі та правильній оцінці наших вартостей багато може нам допомогти багатющий дотеперішній досвід. Це відноситься насамперед до форм нашого громадського життя та його організаційних рямок. Правда, старе американське прислів'я твердить, що „для поліпшення немає обмежень", отже можна поліпшувати і зміст і форму. І власне це поліпшення мусить бути нашим головним завданням, зокрема коли мова про зміст нашого організаційного життя.

За останні роки, наприклад, у нас створено деяку кількість нових організацій. Не можна б мати нічого проти них. Навпаки, вони сповняють свою громадську функцію і вони потрібні. Але було б дуже немудро, коли б існуючі організації мали взяти ці нові за відтяження для себе та спихати тепер на них ввесь тягар громадської роботи. Було б теж немудро прикладати всю увагу сезоновим чи коньюнктуральним організаціям, занедбуючи ці, що вже виправдали свою тривкість.

Сьогодні, як мова про організаційні форми, то навряд чи є у нас нова організація, яка не мала б свого відповідника в минулому, хоч і під іншою назвою. Хто завдасть собі труду і простудіює дотеперішні організаційні форми громадського життя американських українців, той неодмінно прийде до переконання, що направду „під сонцем нічого нового". Проте, величезна кількість тих організацій, місцевих і центральних, більше або менше успішно сповнили свою переходову функцію і сьогодні вже належать до частинно забутої, а частинно не вивченої історії. Натомість ту історію безперервно творить вже від майже 60 років Український Народний Союз та широка і густа мережа його відділів по тисячах поселень, розкиданих на широких просторах цієї великої країни. І на це, власне, хочеться звернути увагу широкому загалові наших громадян, зокрема новоприбулих, які ще не мали часу або можливостей збагнути таку навну „таємницю" американсько-українського життя і його дотеперішніх успіхів. Твердимо і повторюємо, що навряд чи є у нас сьогодні будь-яка наша організація, яка не була б нам потрібна. Кожна з них могла б бути продиктована теперішніми потребами і кожна грає свою ролю, але коли ми хочемо зберегти наше життя і нашу спільноту на довшу мету, коли ми хочемо скріпити самі основи нашого життя, на яких може бути ще багато всіляких проявів, то нам насамперед треба розбудувати та поширити організаційно і зактивізувати ще більше Український Народний Союз. Тільки в той спосіб ми можемо забезпечити постійний розвиток нашої спільноти на всі часи і у всіх обставинах.

З цього повинні зробити для себе відповідний висновок і ті наші активні громадяни, що хотіли б здобути собі відповідну позицію в нашому спільнотному житті та залишити по собі тривкий пам'ятник своєї творчої праці. Бо жадна інша організація чи інституція, хоч і як вона могла б хвилево блищати, не дає таких великих можливостей творчої і корисної праці для своєї громади і свого народу, як її дає Український Народний Союз та його клітини в поодиноких місцевостях. Побудований на клясичних принципах американської демократії, він дає однакові можливості для кожного, хто хоче ті можливості використати. Все це разом ставить Український Народний Союз на першому місці в ряді наших громадських вартостей і так ми всі, члени й нечлени УНСоюзу, повинні до нього ставитись та витягнути з того відповідні висновки для нашого практичного поступування.

Іван Кедрин

БУМЕРАНҐ

Бумеранг — це примітивна дерев'яна зброя первісних тубільців австралійських джунглів: щось у роді списа з гострим закінченням, але закривленої форми, наче великий дерев'яний серп. Особливістю тієї зброї є те, що коли вона не поцілить предмет, куди була виміряна, і не застрягне в ньому, то — вертається назад і треба її зручно вхопити, або в час відхилитися, бо може вдарити самого властника. Від цієї своєї особливості, бумеранг став символом кожної акції, яка — виміряна в противника чи просто ведена з певною тенденцією — в наслідках вдаряє найболючіше самого автора тієї дії.

В останньому часі стрічали ми в американській пресі досить часто вислів „бумеранг" з нагоди передвиборчої президентської акції. Ця акція ведена дуже гостро (кажуть, що так різко давно вже не бувало), безпардонно і без скрупулів. У т. зв. праймери-виборах, де йшлося про здобуття делегатів на партійні виборчі конвенції, що призначували кандидатів на президента і його заступника, республіканський сенатор Тефт, найповажніший контр-кандидат ген. Айзенгавера, мав за собою всю партійну машину, яка не цуралася теж і поганих засобів, щоб опанувати конвенцію і перевести номінацію Тефта. М. і. позбавлено права голосу в трьох південних стейтах, головно в Тексас, давніх демократів і безпартійних, що прийшли на республіканські збори для вибору делегатів на конвенцію в Шікаґо, назвавши їх „однодневними республіканцями", дарма, що вони заявили себе прихильниками республіканського кандидата, тільки не Тефта, але Айзенгавера. Коли ця справа опинилася на розгляді партійної управи, то ця управа проголосила наради тайними і виключила пресу, радіо і телевізію; на головного промовця запрошено противника ген. Айзенгавера, генерала МекАртура; як почесного гостя і промовця запросили теж противника Айзенгавера, б. през. Гувера. Ця акція проводу Республіканської партії була така яскрава, що головний співробітник ген. Айзенгавера, сен. Ладж, заповів, що таке протеґування кандидатури Тефта може стати для цього останнього бумерангом. Так і сталося: На самій конвенції багато з справжніх прихильників сен. Тефта обурились на не-„фер" поведінку партійного проводу і злякалися, що в самій виборчій кампанії демократи зможуть орудувати страшним арґументом: коли, мовляв, республіканський провід так повівся з власним чоловіком і то такої мірки, як ген. Айзенгавер, то як він буде поводитися з американським народом, коли Тефт стане президентом?! І вже в першому голосуванні призначено кандидатом Айзенгавера величезною більшістю голосів та змінено ввесь партійний провід.

Як скінчилась боротьба між кандидатами внутрі партій, почалася зараз боротьба між кандидатами, що їх вибрали обидві партії. Нові імігранти (не тільки українці) та заступлена в ЗДА своїми кореспондентами европейська преса не всилі вийти з дива над небаченою в Европі методикою президентсько-кандидатської боротьби. Найголоснішим „трюком" демократів було обвинувачення сен. Ніксона, республіканського кандидата на віцепрезидента, що він користає з якогось таємничого, отже очевидно брудного, „приватного фонду" для своїх політичних цілей. Здавалося, що Ніксон зліквідований, як кандидат на віцепрезидента і що взагалі закінчена його політична кар'єра та що те завдало смертельний удар також і кандидатурі Айзенгавера та всій Республіканській партії. Але після того, як сен. Ніксон виступив з промовою по всіх радіо- і телевізійних стаціях (що коштувало Республіканську партію $75,000), популярність Ніксона ще зросла. На його віча приходять тепер маси людей, він зискав багато нових прихильників, як „жертва неетичної методи" поборювання, дарма, що існування різних таких фондів — річ нормальна. Виміряний в республіканців бумеранг вдарив демократів. Тепер читаємо, що таким самим бумерангом можуть виявитися промови президента Трумана, який без стриму лає й обезцінює ген. Айзенгавера, як кандидата на президента, дарма, що — як кажуть — ще розмірно недавно вбачав в Айзенгаверові доброго кандидата, але — Демократичної партії. Очевидно, що тільки самі вибори дадуть остаточну ясну відповідь, що промовило краще до виборців і хто зумів їх краще переконати.

І так є теж в кожному випадку з політичним чи громадським, ба навіть інколи й приватним „бумерангом": щойно вислід акції показує, в кого поцілив бумеранг, чи вибрану ціль, чи самого спричинника. Як часто чуємо, що тонко звита інтриґа скомпромітувала не того, проти кого вона була виміряна, а того, що її затіяв! Як часто програє громадський діяч чи зорганізована громадська група (політична партія), що замість приєднати собі прихильність мас — відштовхує їх методикою свого діяння! І коли, буває, навіть безпосередньо наче зростають вплив такої групи й велике враження викликує її акція, то в дальших наслідках ці впливи і те враження виявляються оманними.

У всесвітній історії безліч прикладів на політичні „бумеранги". За нашої свіжої пам'яти бумерангом, що смертельно вдарив гітлеризм, було його глузування з примітивних правил християнської етики в міжнародних відносинах „у відношенні до власних громадян, до інших народів, до людини. Всі великі революції, це були бумеранги, що вдаряли в безоглядні й тупі режими, що всю свою мудрість черпали лише з почуття сили свого адміністраційного апарату. Кожна акція викликає реакцію і чим акція безоглядніша, жорстокіша й дурніша, тим гостріша і страшніша реакція. Це той неписаний закон історії, це ця вища справедливість і ця вища сила добра над злом. Колись не признавали такого закону історії і не рахувалися з етикою, як підставою життя людини й народу та підставою режиму і влади. Тільки сама ціль і більш ніщо не стояло перед очима теоретиків і практиків політики, державного і міжнародного права, ще навіть нескодифікованого, але існуючого в жорстокій і безпардонній дійсності. І по нинішній день покутують ці, що перестали поняття в світі, опертім на звеличуванні доктрин матеріялізму, як двигуна всього життя і цілі самої для себе. По нинішній день тріюмфують кремлівські володарі, що ось їхні методи і правління внутрі і політики назверх були правильні, бо вони поряднення стакількадесяти мільйонів людей та експансію, що їй не було рівної.

Але історія ще не закінчилась і вона не міряється життям одного чи двох поколінь. І тому нема найменшого сумніву, що совєтську імперію та її творців і правителів жде та сама доля, що стрінула стільки вже їхніх попередників в історії світу, — тиранії, опертих на насильстві і на крові поярмлених жертв. Тільки християнська етика і ті її вартості, що їх перейняла та охопила новітня демократія, є тривкими вартостями. Все інше, що йде їй наперекір і їй всупереч, це зловіщий „бумеранг", який вдаряє, бо мусить вдарити й поцілити в короткозорих і безглуздих фанатиків, закоханих тільки в собі, своїй злочинній доктрині та в своєму тупому п'ястуку.

ПРОБЛЕМА НІМЕЧЧИНИ

Четвертий раз ЗДА, Англія і Франція запропонували Совєтському Союзові те, що він уперто ввесь час відхиляв, а саме: скликати конференцію „великих чотирьох" (тобто трьох вищеназваних і СССР) для створення безсторонньої комісії, що мала б дослідити можливості справді вільних виборів до всенімецького парламенту, як у Східній, так і Західній Німеччині та створення на цій базі єдиного всенімецького уряду, з яким вже так можна було б переговорювати про мир.

Роблячи вчетверте таку пропозицію, аліянти знали, що СССР її не прийме, і проблема з'єднання Німеччини залишиться, отже, надалі не вирішеною. По правді аліянтам і Совєтам нині потрібна не з'єднана, а розірвана, переполовинена Німеччина. На як довго? — не знати. Обставини згодом можуть змінитися, а кожна сторона тішить себе надією, що зміна прийде на її користь, тобто що наявні будуть усі шанси, що з'єднана Німеччина буде по її боці, в її таборі.

Покищо — як є сьогодні — ні одна із вказаних сторін не має цілковитої певности — на яку „нуту" — східню чи західню — заспівають об'єднані німці. Більше того: об'оправдані припущення, що по з'єднанні німці заспівають свою, суто німецьку мелодію, яка не віщує нічого доброго.

Справді бо: чи можна сьогодні припускати (це дотичить Аліянтів), що об'єднана Німеччина погодиться на відірвання від неї Саарської области й на інтернаціоналізацію рурської промисловости? Чи не полетить тоді шкереберть увесь з таким накладом праці монтований „плян Шумана", ця підстава і база зфедерування 6-х західньоевропейських держав (Франції, Зах. Німеччини, Італії, Бельгії, Голяндії і Люксембургу)? А поза пляном Шумана не видно абсолютно можливости запобігти німецькій гегемонії в Европі і зв'язаної з цим постійної небезпеки німецької інвазії (в котрий вже раз?) на Францію. Близько століття триваючий конфлікт між Францією та Німеччиною за монопольне посідання рурського вугілля і саарської руди — це страшний боляк у серці Европи, що вже призвів був до двох жахливих світових воєн. Ніякі гарантії, ніякі санкції й статті договорів не зупинять об'єднану Німеччину від спроби ще раз сягнути „по своє" і запалити, отже, всеевропейську пожежу війни, що неминуче буде світовою пожежею. Ні, далебі, Францію не може сама собі підписати смертний вирок як вільна держава.

Тепер візьмемо аспект інший, повернемось обличчям на схід. Розуміється, СССР охоче згодився б на об'єднану Німеччину, але совєтсько-комуністичну, тобто таку, щоб він, СССР, був певний, що не хто інший, а власне він буде порядкувати рурським вугіллям і саарською рудою. Зважививши ситуацію тверезо, Москва бачить, що такої певности сьогодні нема, що до цього може навіть ще далеко. Тому Москва й не хоче нізщо допустити вільних виборів і вільного всенімецького уряду. Інша річ, коли б у Західній Німеччині взяли гору проєсовєтські настрої. О, тоді б ССР радо пристав на пропозицію всенімецьких виборів. Несовєтська ж об'єднана Німеччина означала б для Совєтів загрозу втратити все південне побережжя Балтійського моря — аж до Мемеля (Клайпеди), те побережжя, де Совєти побудували свої бази підводних човнів, побережжя, яке дає Москві підставу вважати нині Балтійське море своїм, совєтським морем.

Та це ще не все. Хоча досі сателітів (в даному випадку — Польщі) Москві байдужісінько і вона могла б з легким серцем споглядати, як німці повертають собі землі по Одрі та Нисі, але вона, Москва, добре розуміє, що Польща доти совєтська, поки совєтські армії її оточують, стоячи в Східній Німеччині. З хвилиною, коли б цих армій там не стало, польська людність навряд чи коритиметься Бґрутові. Постане, отже, загроза для Москви втратити польське вугілля, відкотитися до кордонів Білоруси й України. Втрата ж Польщі неминуче потягла б за собою втрату Чехо-Словаччини з її високорозвиненою індустрією, урановою рудою, заводами Шкода і т. п., і т. ін.

Ні, Москва на таке різико не піде.

Але який же вихід? — можна спитати, адже нинішній стан, стан переполовиненої Німеччини — цілком ненормальний! Та в політичному світі сьогодні так багато ненормальностей, що одною ненормальністю більше чи менше — не грає особливої ролі. „Німецька ненормальність" — є ще найбільшою. Величезний Совєтський Союз, що враз із своїми сателітами в Европі та Азії займає четверту частину всього земного глобу — куди більша, кричуща ненормальність. Це сущільне знущання з людини, з усіх підстав і принципів людського співжиття. А проте цю ненормальність вільний світ толерує, ба, навіть запобігає перед нею!

Безперечно, німці мають право і повинні творити одну вільну державу. Але чи ж не таке саме право творити свою вільну державу маємо, скажімо, й ми, українці і багато інших нині поневолених народів? Чи ж не таке саме право — бути вільними і з'єднаними в одній державі — мають нещасні корейці, що їх землю ось вже два роки борознять стрільна гармат і бомби літаків? Тим часом представники вільного світу в особі західних Аліянтів ладні помиритися з червоним напасником на основі відновлення „статус кво", тобто злощасної 38 паралелі як границі двох Корей!

Отож, коли усувати ненормальності, то треба насамперед зліквідувати головну ненормальність — сталінську імперію тоталітарного насильства. Це не значить конче — негайна світова війна. А це значить: перестати вважати тоталітарних насильників за солідних партнерів „до розмови", відповідна перебудова всієї пропагандивної системи Заходу, реальна настанова пропагандивної системи на підтримку прагнень всіх поневолених народів СССР, послідовний економічний бойкот Москви, а не торгівля з червоною імперією, як це є сьогодні. Гадаємо, що тоді й не треба б було виснажувати себе зброєнням Заходові, як і відпала б теж потреба „перегонів" у Німеччині.

Б. Сивенко

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(1)

Правду кажучи, ми самі були винні!..

Адже казали нам ще коло Криниці, що Словаччина сильно підмінована большевицькими агітаторами і що там з дня на день може вибухнути комуністичне повстання. Тому більш розсудливі люди пробивалися десь в напрямі Кракова, їхали навіть до Німеччини, нехтуючи всіми благами, які обіцяла Словаччина — єдина в німецькій сфері впливів країна, що опинилася поза межами скупого воєнного приділення.

Але які арґументи могли встояти перед спокусою добитися до свого роду „музейної" країни „батьовок", кнайпів, кремів, ненормованого хліба, необмежених папіросів, конбас, панчіх, свобідної продажі клочиної „вовни", дерев'яного „шовку" і т. д., і т. д.?

І хіба не гріх було пропускати, що в такій доброй, такій, можна сказати, модерно-патріярхальній країні, котра збиралася ось-ось гостинно відкрити для нас двері, вникне таке, вибачте, свинство, як комунізм? Хіба можна було стравити в голові саме припущення, щоб через одну ту дурну небезпеку тисячі людей, уже відвиклих або й зроду непривиклих до „капіталістичного" життя, мусіли зректися можливости скористати з такої чудесної, просто вимріяної нагоди?

Ні, мало кого переконала небезпека загроза, не лякали також і достовірні відомості про те, що в Словаччині нема ні „Союзів" ні „комітетів" ні навіть вигляду на якусь порядну роботу.

Оптимістична українська натура:

— Та якось то воно буде!..
— Та з голоду в Словаччині ще ніхто не вмер!..
— Та аби руки і голова на карку — дамо собі раду!..
— Та!..
— Та!..

Одним словом, мало знайшлося людей, які не піддались спокусі.

Ще в Новому Санчі за перепустку на Словаччину платилися величезні хабарі, в Криниці і околицях тільки й було чути про Словаччину, яку відміняли на всі способи.

Ах, та прекрасна Словаччина!

Перший поїзд, що відійшов у Словаччину зі ст. Мушина, угинався під тягарем. Вагони на половину або дві третини були виповнені багажами, а на багажах, мов комашня, рoїлися люди. Офіційно поїзд був призначений для родин Української Дивізії, але фактично поїхала там найзаможніша частина втікачів, яка розпоряджала певного характеру „доказами", перед котрими мізерно бідніли довідки зі штабу Дивізії. Не знали бідні „щасливці" з першого транспорту, що за свій поспіх і „комерційний" сприт потім тяжко прийдеться розплачуватися у Банській Бистриці...

Нам же, масі втікачів, що чисельно в десятки розів переважала тих „щасливців", німецька військова влада наказала добиватися до ст. Північна, положеної на кільканадцять кілометрів на північ від Мушинки, бо саме коло Північної плянувалася масова переправа на Словаччину.

Як мені, жінці з двома малими доньками і кількома клунками, вдалося влізти у переповнений донад вежу людську уяву поїзд і як потім приходилося з нього вилазити —треба би було написати хіба цілу повість. Але, як би там не було, я опинилася раннім ранком на ст. Північна.

Тут уже кипіло і вирувало життя. Маси різноманітного люду метушилися, бігали, перегукувалися, пересували з одного місця на друге свої спаковані „мастки", кричали, переконували, благали і взагалі поводилися так, ніби околиці Північної загрожував потоп або вибух вулкану. Тривожно люди те, що ніде не було видно ні розпорядчиків, ні представників влади, і що ніхто не знав, як і коли має відбуватися переправа і чи взагалі вона буде.

Від станції до словацької рогатки, мов на прощу, йшли юрби людей: одні — туди з недовір'ям до принесених відомостей, другі — назад з безнадійними мінами. І справді, для тих, хто не хотів і не бачив на власні очі, трудно було повірити: як може вхід до казкового царства вільної продажі „батьовок" і „салямі", країни без „ляндвіртів", „гебітскомісарів" і „арбайтсамтів", бути ніким не стережений!!! Коли б так цілий кордон наїжився жерлами гармат і цівками кулеметів, коли б так довкола стояло військо у воєнному поготівлі — все було б далеко природніше, зрозуміліше і заспокійливіше. А то, — уявіть собі! — отак навпоперек тої самої дороги стоїть шлягбавм, коло нього — дерев'яна будка, трохи далі, по другій бік дороги, ще якась будівля і — ні одної живої словацької душі ниде! Де-хто вже думав, що сторожа замаскована в корчах, і, щоб спровокувати її до виявлення себе, переходили на той бік, або сідали верхи на шлягбавм, кричали, свистіли, гукали — але безвиглядно: довкола панувала та сама нескаламучена тиша погорського гірського ранку.

Раптом, невідомо звідки, з блискавичною скорістю поширилась чутка, що до Словаччини нас ніхто не думає впускати, а сконцентрували тут, щоб вивезти до Німеччини. Зчинилася паніка. Люди заметушилися ще живіше, ще голосніше почали перегукуватися, ще з більшим поспіхом і більшим безглуздям почали пересовувати свої багажі.

В самий розгар паніки з'явилися селянські підводи, власники яких пояснили, що їх змобілізували для транспортування наших речей до кордону. Тут уже зчинилося правдиве пекло! Люди, мов божевільні, кинулися до своїх речей і почали їх тягнути на підводи. Сотні рук шарпали фірманів за поли, за рукави, пхали гроші, пляшки з горілкою, якісь речі, якісь лахи, аби загарантувати собі місця. Кожна підвода і кожний погонич перетворилися в обложені шпилі, об які розбивалися бурхливі хвилі людського натовпу. Крик, сварка, сльози, благання, суперечки — все перемішалося в один водоспад звуків. Одні пхали на підводи свої клунки, другі, стоячи зверху, скидали їх назад, а найбільш спритні потихеньку вислизали з натовпу геть і, перейнявши фірманів ще по дорозі до станції, навантажували підводи своїми речами, сідали зверху і так тріюмфально в'їжджали на місце загального збору. У фірманів уже була закуплена наперед друга, третя, четверта і це уже там, невідомо яка, черга.

— Ви ж, пане господарю, не забудьте! Я ж вам уже заплатив, чуєте?.. Та чекайте, люди! Ну, чого ви пхаєтесь?!. Господарю, чи ви чуєте, що я вам кажу?... Як вернетесь, то щоб нікого не... Пане, та вступіться, дайте мені слово сказати!.. Пане господарю, ви ж не забудьте, що я вам уже заплатив!.. Я ось тутго стоятиму!.. А най то вісний шляк трафить! Чи ви, люди, подуріли, чи що?!!

Загалюкані і збиті з пантелику власники підвід безпомічно оглядалися по сторонах, не знаючи, що робити.

(Продовження буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

„УКРАЇНА МІЖ ЗАХОДОМ І СХОДОМ"

(Тема Високошкільного Літнього Курсу Українознавства в Франції).

(Закінчення)

Цикль студійних викладів вдало доповнили два виклади **проф. д-р г. к. Ілька Борщака**, професора Державної Школи Живих Східніх Мов в Парижі. Він говорив про україніку в Парижі та про франко - українські взаємини на протязі історії до 1870 р. Проф. Борщак оперує надзвичайно багатим і цікавим матеріялом, більшість якого відкрив і відкриває сам доповідач в архівах.

Студентські конференції.

Крім науково - викладової частини, в програмі Курсу була серія студентських рефератів, пов'язаних з дискусією на різні світоглядово-культурні, суспільно-політичні і студентські теми. Виступало шість доповідачів, обговорюючи проблематику у своїх рефератах, що її можна би так загально схарактеризувати: Сучасна студентська молодь в обличчі свого довкілля.

Богдан Чопик, студ. економії (Бирмінгам, Англія) говорив на тему „Соціяльно-економічне підложжя сучасного світового конфлікту". Доповідь, що була на високому рівні, з багатством фактичного матеріялу, доказів, свідчить про опанування студ. Чопиком матеріялу, одначе сама тема була потрактована дещо односторонньо. Також з ділянки суспільно-політичної говорив про „уніфікаційні тенденції в сучасній европейській і світовій політиці" **Роман Якемчук, докторант сусп. пол. наук** (Лювен). Доповідь була дуже конкретна, ми б сказали, навіть переобтяжена фактами, іменами, датами і параграфами, такщо це затемнювало основні справи, які доповідач хотів довести. В доповіді прелегент виявився добрим ерудитом свого фаху.

Марта Калитовська, ліценціянт історії мистецтва (Лювен) прочитала цікаву доповідь про модерне мистецтво і його розуміння. Викликана дискусія свідчить про живе заінтересування студентства культурною творчістю свого часу. **Інж. Аркадій Жуковський** (Париж) доповідав на тему „Проблема відбудови України", при чому присвятив свій реферат тільки технічній відбудові. Доповідь була цікава своїми рідкими інформативними даними про сучасний матеріяльний стан України та надто сміливими плянами і проєктами щодо відбудови. Доповідь, як певне новум в нашій проблематиці, викликала живий відгук.

Докторант Борис Макаренко (Лювен) говорив на студентські теми, а саме „Міжнародній студентський рух і наше становище". Сам, як практик цесусівської міжнародньої праці, міг доповідач урізноманітнити свій частково звітний, а частково унапрямлюючий реферат, цікавим персональним досвідом і практичними суґестіями. Доповідь **д-ра Василя Маркуса** (Париж), в якій він подав перегляд ситуації на світоглядовому відтинку серед сучасної студентської молоді, викликала жваву дискусію. Доповідач ствердив певний злам в ідеологічній настанові і висунув кілька засадничих моментів, які характеризують теперішнє ідеологічне обличчя студентства: перевірка попередніх позицій, ідеологічно-програмова здиференційованість і тенденції до ствердження спільних вартостей в різних середовищах.

Товариські імпрези.

Студентська зустріч в Франції мала в основному студійний характер. Одначе, це була також поважна товариська зустріч нашої високошкільної молоді і тому годі собі подумати її без певної товариської, розвагово - спортової програми. З окремих ініціятив і влаштувань в Люрі і Парижі слід відмітити: відвідини Орлеану, історичної місцевости середньовічної Франції, спільно зорганізовані оглядини Парижу, спортові змагання в Люрі. Ці останні треба відмітити, бо принаймні в одній ділянці спорту (з уваги на дощливу погоду) вдалось перевести міжстудентські змагання. У відбиванці зайняли перше місце студенти з Бельгії (НаСУС), друге — з Англії (УСГ у В. Британії), третє — з Німеччини (СУСОН).

Вдалою імпрезою треба вважати і пращальну ватру, яка дала можливість виступити всім тим, що їм Високошкільний Курс дав низку тем і ідей до різної поетичної і фейлетонічної творчости. Ця розвагова імпреза залишить у всіх присутніх незатерте враження спільних переживань. Ще слід буде відмітити з цього самого жанру появу підчас Курсу двох чисел стін-газети „Люрі-Стоп", яка була також атракцією учасників.

Зустріч з науковим світом.

Вже сама програма Курсу давала можливість учасникам, студентам чужих шкіл, ознайомитись із українськими професорами, науковцями. Одначе організатори не вдоволялись цим і цілком правильно зробили, коли, один день Курсу відбуто в науковому осередку НТШ в Сарселі б. Парижу. Тут були прочитані виклади проф. Борщака, а відтак праф. Кубійович виголосив цікаву і актуальну доповідь на тему: „Діяльність НТШ і проблеми української науки на еміґрації". Хоч доповідач намагався скорочено дати повний образ проблематики, та водночас ілюструвати деякі справи прикладами з діяльности НТШ, всеж в основному він зупинився на питанню українського наукового дорібку. Ця проблема стоїть сьогодні рубом перед українською спільнотою і її акутности не можна не добачати.

Ряд кращих учених з-поміж старшої ґвардії відійшло в останньому році у вічність, а нового нарібку майже якби немає. Зокрема відчувається в нас брак молодих адептів українознавчих дисциплін. Такий стан може відбитись неґативно на цілости нашої державницької роботи. Тому перед студентством і молоддю, в першу чергу, але і перед науковим світом, таксамо, стоїть невідкладне завдання спільно допомогти сформуватися молодим науковим кадрам. Практична співпраця і контакт є першою передумовою до того, щоб зацікавити молодих людей інтелектуальною працею й щоб усвідомити їм вагу самої проблеми.

Досі, нажаль, зроблено мало в цьому напрямку, так з рамені студентських чи студентсько - допомогових установ, як і з боку самих науковців. Сьогодні свідомість критичної ситуації майже загально визнається. Ідеться тільки про те, щоб вийти із загального імпассу і ставити перші кроки та здобувати перші позиції. Ініціятиву ЦЕСУС-у і готовість науковців, організованих в рямцях Делеґатури УВУ на Францію та в НТШ, можна вважати піонерським кроком в напрямі створити спільну площину зустрічі і співпраці українських професорів, сьогодні без катедри, і українських студентів, сьогодні в чужих університетах.

Усвідомлення ваги справи, здається, виніс кожен учасник відвідин скромної, але муравлиної праці українських учених в Сарселі. Патріотичний бік цієї праці, сьогодні так важливої, повинен молодих людей натхнути до наслідування таксамо, як їх може стимулювати в іншу пору збройний почин. Бо, одне і друге, велике служіння Батьківщині.

Якщоб дозволити собі на якусь покурсову думку, то хіба одну варто висловити вже тепер голосно — перед студентами і громадянством. А це — що ініціятива Високошкільного Курсу була позитивною і вдалою і тому має всі дані, щоб стати щорічною традицією українського студентства. Одначе до громадянства, яке при цій нагоді стало осторонь і не виявило чинно своєї прихильности до корисних починань самої молоді, залишається хиба побалоді: про потребу „молодої зміни", „ролю" і „підготову" студентства замало говорити і в тій справі приймати резолюції, але треба також активно допомогти тій молоді в її змаганнях і намаганнях. Це останнє — в альбом всім тим громадським і політичним установам, до яких Управа ЦЕСУС-у зверталась з проханням про скромний вклад на Фонд Високошкільного Курсу і, які не відповіли...

ЖІНОЦТВО РОБИТЬ ПРОПАГАНДУ НАШОГО МИСТЕЦТВА

Як уже повідомлялося, Жіночий Виставовий Комітет уперто і посилено працює над тим, щоб українська частина на виставці жіночих робіт і мистецтва, що її влаштовує Американський Жіночий Комітет, випала як найкраще.

Одним із завдань Українського Жіночого Виставового Комітету є познайомити як найбільше число відвідувачів — американців з розвитком і традиціями української культури, спеціяльно в ділянці мистецтва.

Тому вирішено видати спеціяльний журнал, де було б вміщено англійською мовою коротенькі екстракти як про Україну взагалі, так і про різні ділянки мистецтва: скульптуру, кераміку, писанку народню ношу та кулінарію. Крім того, там же буде нотатка про українську літературу. До участи в журналі запрошені видатні знавці українського народнього мистецтва.

Цей журнал має показати американцям, які мало ще знають про Україну, досягнення нашої культури. А для тих, хто вже чув і знає про Україну, це буде черговим доказом великої вартости українського вкладу в світову культурну скарбницю.

Кожна народність, що бере участь у виставці, матиме один вечір для концерту. Український концерт, в суботу 8 листопада, буде завершувати всі попередні концерти і всю виставку взагалі, — бо це буде останній вечір виставки. Для концерту мистецька комісія, на чолі з п. Олею Дмитрів і при співучасти енерґійних членок Ліґи Української Молоді Америки — п.С. Сурмач, п. А. Міц та інших, приготовлює гарну і репрезентативну програму. Поскільки найкращим способом міжнароднього порозуміння є музика і рух — на коцерті мають бути показані українські танки та українська пісня. Запрошено до участи Метрополітанський Хор Молоді, дитячий балет Валентини Переяславець, танкову групу Ніни та Волтера Бакад. Поміж точками балету проходитиме показ української народньої ноші. Сам концерт запляновано, як подорож по Україні — з Заходу на Схід, щоб глядачі яскравіше *уявили собі різні* терeторії і землі України, їх загальну єдність — культурну і національну.

Коментатором на концерт запрошено п. В. Шуста, відомого радіо-коментатора і актора. В. Шуст, українець, народжений в Америці, відзначився своїм прекрасним виконанням образів в постановках з творів Едґарда По і дістав найкращі рецензії в американських газетах, з „Ню Йорк Таймс"-ом на чолі.

Крім журналу, присутнім буде ще безплатно роздаватися брошурка, на обкладинці якої буде видруковано мапу України. Ця брошурка теж матиме короткі пояснення про Україну.

Все це забирає багато часу сил і енерґії, але українське жіноцтво Ню Йорку поставило собі завдання зробити максимум того, що можна зробити при цій нагоді. Для того воно об'єднало в Виставовім Комітеті не тільки центральні жіночі організації, як Союз Українок Америки, Український Золотий Хрест, Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, Матірний Союз Українок, — але й жіночі відділи Ліґи Української Молоді Північної Америки, ООЧСУ, СУМА, Негайної Помочі, а також Гуманітарне Товариство та Марійську Дружину.

Тепер все залежить від укр. громади метрополітанської округи: як активно вона відгукнеться на цей виступ і наскільки діяльно підтримає його. Жіноцтво наше певне, що українська громада щільною лавою стане за ним і підіпре його почин. Але тут багато залежить від того маленького, але важливого слова: коли? Якщо наші громадяни куплять білети зараз, в українських організаціях, то це піде на кредит українського Комітету, який мусить продати 2.100 білетів, щоб мати свій стенд на Виставці. Якщо ж, українським звичаєм, наша публіка посуне на концерт в останній вечір і купуватиме білети при вході, — то весь кредит піде на рахунок згаданого Американського Жіночого Комітету. І хоч українське жіноцтво буде вдоволене загальним успіхом виставки і Американського Жіночого Комітету, але йому у великій мірі залежить на тому, щоб мати більший кредит і показати іншим національностям, що наша громада велика і дружня і щиро підтримує діяльність свого жіноцтва.

Тому Виставовий Жіночий Український Комітет звертається до громади з закликом і проханням: не відкладаючи на останню годину, але вже зараз придбавати білети з українських рук.

Поскільки білети поширені серед всіх жіночих організацій, то кожна ваша знайома, про яку Ви знаєте, що вона активно працює в якійсь жіночій організації — зможе доставити Вам білет.

Крім того, білет можна придбати: в крамниці „Артс Мод" у п. Еви Піддубчишин, що є головою комітету видання журналу, в крамницях: „СУРМА", „АРКА", „ГОВЕРЛЯ", „ЕКО" — всі в Ню Йорку. А в Нюарку — в СУА, у пань Гординської та Залепської.

Отже, не даймо, щоб наше одвічне і кляте „СПІЗНИВСЬ" „ЗАБУВ", „КОЛИ Б ЗНАТТЯ" — і цього разу перешкодило нам достойно і гідно запрезентувати нашу культуру на виставці жіночого мистецтва! Вже зараз, не відкладаючи і не відтягаючись — купуймо білети і зарезервуймо собі день 8-го листопада як день, коли ми і послужим українській справі і дістанемо велику насолоду та розвагу!

Л. І.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Буковинська зустріч.

„Комітет буковинців" в Нюарку влаштував в дні 27 вересня „Буковинську Зустріч" в залі Чорноморської Січі, на яку прибуло досить велике число запрошених гостей з околиць Нюарку, Ню Йорку та Филадельфії. Залю прикрашено оригінальним буковинським килимом, на тлі якого впнято державний прапор, тризуб, герб Буковини, портрети отамана Петлюри та полк. Коновальця. Зустрічний вечір виповнено невеликою програмою, яку виконували самі буковинці, при співучасти відомого скрипака европейських сцен Я. Миґаска. Решту програми виконували Копчук (вірші) 8 літня дівчинка, Матушевський (скрипка) 10 літній хлопчик. Рафаель Венке (скрипка) 15 літній хлопець та п. Л. Васильов (рецитація власної поезії). Петро Григорович згадав події на Буковині та приготовання до повстання 1918 р. проти румунського окупанта, як рівнож згадав про приготовання і збройне повстання 1941 р. проти большевиків під проводом Організації Українських Націоналістів. Далі згадав про сформовання буковинського куріня 1918 р. та сформовання буковинського куріня 1941 р. Оба курінi мали те саме завдання і ту саму ціль: добитися до серця України і допомогти у творенні Української Держави.

Найстарший буковинець з нових іміґрантів б.сотник Української Армії п.Антін Григорович закликав всіх до єдности і братерської любови. Прочитано привіти від проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, д-ра Юрія Мачука та п. Мирона Руснака. Переведено збірку на Українську Національну Раду, що дала суму 103 дол. Тим самим буковинці дали доказ своєї національної зрілости і державницької солідарности, що може стати прикладом для нас всіх. Після повищої програми відбулося прийняття, а потім танці, започатковані буковинською коломийкою.

С. Федів

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті Вадима Лесича „Декілька доповнень і вияснень" в ч. 263 „Свободи", в назві львівської радянофільської групи через коректорський недогляд видруковано „Гогнило", замість „Горно". Належить читати: „групу „Горно" і її журнал „Вікна".

ВІДОЗВА

до всіх українських ВШП. Професорів, учениць та учнів середніх шкіл Княжого міста Перемишля на всіх континентах світу поза межами залізної заслони.

Дорогі друзі! Лиха доля вирвала нас з рідних земель, вирвала з рідного нам Перемишля і розсіяла по всьому світу. Перервались традиційні абітурієнські з'їзди. Перервались усякі між нами зв'язки й в непам'ять начинають відходити незабуті дні, що їх ми пережили під одним дахом, дорогих нам навчальних заведень, де кристалізувались і окрилювались наші молодечі душі до ширшого лету, де в запалі ми приготовлялись з посвятою до невсипущої праці для рідного Народу й поневоленої Батьківщини. Сьогодні наш Княжий город Перемишль та Княжий Сянік з Посянням та Лемківщиною — стогнуть під чужою хвилевою займанщиною.

Щоб нав'язати до наших традицій і щоб ми могли спільно та дружньо зійтися і пригадати собі ті юні дні, що їх ми провели в тому Перемишлі, щоб поділитися споминами із досвідів набутих дорогою твердих життєвих змагань, щоб склонити наші голови перед тими, які впали в боротьбі за Краще майбутнє всієї Української Землі та його Народу й тих, яких невмолима смерть виртала з-поміж нас, — Ініціятивний гурток учениць, учнів тих заведень разом із своїми професорами, постановили скликати Загальний З'їзд учениць та учнів середніх шкіл міста Перемишля, не далі, як в першій половині 1953 р., в метрополії світу — Ню Йорку.

Всіх Вас, розкинених по широкому світі, просимо відгукнутись і поспішити подавати нам дані про себе й знайомих та пересилати матеріяли, які знаходяться в Ваших руках, що відносяться до історії наших заведень.

Чекаємо на Ваш відгук. У свій час ми поділимося з Вами всіма зібраними матеріялами й віримо — поділимось виданням Альманаху, в якому знайдемо те, що ми на протязі вже кільканадцятьох років розгубили.

Альманах — історія наших заведень, принесе нам рідний запах наших земель, принесе віру в нашу святу та остаточну перемогу, віру, якою ми жили ще на шкільній лавці й якою живемо досі, коли то над нашими старими Княжими городами з Посянням та замученою Лемківщиною — повіватимуть наші рідні прапори!

За Ініціятивний Комітет:
Проф. Б. Загайкевич, проф. Т. Ростковйч, н. Скоробагата, ред. Є. Зиблікевич, інж О. Семчишин, Р. Гринів, О. Рейнарович, мґр. І. Хамуляк, ред. П. Ямняк.

Всю пошту просимо слати на адресу:

P. Yamniak
364 East 8th Street
New York 9, N. Y.

Всю нашу національну пресу поза межами залізної заслони ласкаво просимо цю відозву передрукувати

• РОЗШУКИ •

Інж. Микола Совяк з Дрогобича відгукніться. — **B. KUM, 13 Waterloo Ave., Toronto, Ont. Canada.**

Пошукую свого стрийка **КРАВЦІВА ФЕДОРА**, який виїхав до Америки в 1912 або 1913 р., з с. Яблінка Нижна, пов. Турка над Стриєм, Зах. Укр. Шукає:
MICHAL KRAWCIW
213 Plain St., Providence 5, R. I.

Пошукую Василя Михайловича КУКСЕВИЧА, народж. 16 липня 1893 р., який скінчив в Брно (Ч.С.Р.) агрономічний інститут, після 1945 р. перебував в Ді-Пі таборі в Байройті. Прошу сповістити на адресу: **M. Mychalewych, 675 Oakdale Ave., St. Paul 7, Minn.**

Іван Ревіляк, син Милени Барна, з с. Делухів, пошукує тіток **УЛЮ і ГАНЮ** по чоловіках **ЛИСАК або СИСАК.** Хто знає про них, прошу написати:
IWAN REWILAK
18 Wynne Str.
Westgate Bradford Yorks, England.

Михайлина Сорока, зам. Ревіляк, з Сливинець коло Хирова, пошукує вуйків **Івана і Михайла САБАРА**, які виїхали до Америки по першій світовій війні. Писати на адресу:
MYCHAJLYNA REWILAK
23 Chesham Str.,
Bradford Yorks, England.

Лавриненка Юрка, що мешкав в таборі Ганновер, прошу зголоситись на адресу: **Pavlo Myronenko, 6935 McKenzie Hy. 1, Springfield, Oregon.**

• ПРАЦЯ • HELP WANTED •

ПРАЦЯ ДЛЯ МУЖЧИН
при виробах з пластики.
Не вимагається досвіду.
Постійна праця. Оплачувані свята та вакації.
Вигідні обставини праці.
Обезпечення для працівника і його родини.
Лише для мешканців стейту Ню Джерзі.
JOSEPH DAVIS PLASTICS Co.
Schuyler & Quincy Aves.,
Kearny, N. J.

ПРАЦЯ
для прибиральників в бюрах. Постійне зайняття. Вечірні години. Зголошуватись:
ACE CLEANING CO.
307 Fifth Avenue, New York City
(Near 31st Street) Room 1414

БУДУЧА ДОКТОРОВА
пошукує молоду інтелігентну
САМІТНЮ ЖІНКУ
до домашньої праці. Добра винагорода, помешкання і удержання. Зголошення між 7-8 год. ввечір вівт., сер. і четв. на адресу:
Miss LUBA SHAWALA
73 Peshine Ave., Newark, N. J.

• КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ •

УВАГА! — ТОВАРИСТВА, ЧИТАЛЬНІ І КЛЮБИ!
Оказійно продається **УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА**. По ближчі інформації ще сьогодні пишіть на адресу:
O. K.
P.O. Box 972, Passaic, N. J.

СЛОВНИК,
що пояснює незрозумілі слова чужомовного походження, також подає написання їх мовами, з яких вони запоз. (з вісімдесятьох мов), уже друкується. Обсяг — щонайменше 800 стор. При словнику є додаток латинських і інших чужомовних фраз. **Передплата лише 3 дол.** В продажі буде 6 дол. Передплату слати на адресу:
A. OREL,
23 Ling Street, Fords, N. J.

Вартість $5.—за $1.!
Комплети журналу „Укр. Родина", по 620 сторін, у кожному матеріяли з історії, повісті, оповідання, жарти, тощо.
Випродується по 1 долярові.
(На пересилку долучувати 10¢)
Замовляти у
ALEXANDER LUHOWY,
c/o 10355 — 96th St.,
Edmonton, Alta., Canada.
За післяплатою (C.O.D) не висилатиметься. До чеків—долучувати 18 цт. змінного.

УВАГА! — ШКОЛА ПОЧАЛАСЬ!..
Для навчання дітей рідного письма й мови
В ШКОЛІ, ЧИ ВДОМА
Новий Український
БУКВАР-ЧИТАНКА
МОВО РІДНА!
(рекомендований для шкільного й домашнього вжитку)
є необхідний. Ціна $2.
Замовлення виконує:
SURMA BOOK & MUSIC CO.
11 E. 7th St., New York 3, N.Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 12. жовтня о год. 2. по полудні, в домі Лісного. На зборах урядники здадуть звіт за три місяці. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; М. Лісний, секр.

Посмертна Згадка

АНТІН ЗАЗУЛЯ, довголітній член Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сиrі, Н. Дж., помер 7. жовтня 1952 р. в 64 році життя. Покійний походив з села Іскання, пов. Перемишль, Захц Україна. Полишив у смутку синів: Івана, Михайла і Володимира (тепер в амер. армії у Франції), дочок: Галину, зам. Суліван, Алісу і Стелу, зам. Зелінскі. Панахида відбудеться в четвер, в год. 7. веч. Похорон відбудеться в пятницю, 10. жовтня в год. 9 рано з похоронного заведення Ів. Ковальчика до укр. гр. кат. церкви св. Петра і Павла при Грін і Сусекс вул., а відтак на цвинтар Голі Нейм. — Проситься членів, вільних від праці у той день взяти участь у похороні. В. Я. П.
В. Кушнір, секр.

УКРАЇНСЬКИЙ САЛОН КРАСИ

„Сюди наші клієнтки скеровують своїх приятельок!"
Властителі: Пелагія Хома, Марія Вайз
MAY'S BEAUTY SALON, Inc.
223 Washington Street, Newark, N. J.
Напроти Bamberger's Dept. Store
Телефон: MA 2-9773

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ . . .
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС!

Вступайте в члени УНСоюзу!

DUNLEY HAT SHOP

14 Saint Marks Place
NEW YORK, N. Y.

Великий вибір КАПЕЛЮХІВ
власного виробу в найкращих кольорах і фасонах.
У нас куплені капелюхи приймаємо до перерібки.
Дальше пригадуємо, що маємо відділ
МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ,
а саме: першої якости сорочки, спортові сорочки, дощевики знаної марки:
"JAYSON", "FRUIT OF THE LOOM" і "REIS".
Особливо пропонуємо гарні мужеські найлонові сорочки, що не вимагають прасування. Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну! — Говоримо по-українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано і кожного четверга від 7-8 ввечорі на хвилях 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP

14 ST. MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2—3 Ave.). NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ РЕКОРДИ.
Заходіть або пишіть по українські і другі рекорди. Висилаємо рекорди по цілому світі. Пишіть по катальоґ сьогодня.
FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 W. Chicago Avenue (Dpt. "U" Chicago 22, Ill., U.S.A.

Світлої Пам'яті

ТЕОДОР ГОРБУСЬ,

довголітний член Т-ва ім. Івана Франка, Відділ 146 УНСоюзу в Дітройті, Міш. Покійний вступив до УНСоюзу у 1908 р.. Також належав до інших об'єднань, як і до Українського Осередка при вул. Карпентер.

Покійний народився 21. лютого 1882 р., в селі Дібринів, пов. Рогатин.

Полишив у смутку жену Доську, два сини: Івана і Петра, дві дочки: Катерину і Анну, зятя, невістку, двох внуків і брата Івана Романів.

Смерть наступила 28. серпня 1952 р. Похорон відбувся 2. вересня, о год. 9. рано з погребового заведення С. Бугая, до Української Католицької Церкви при Commor вулиці, при участі Родини, Приятелів, Знайомих і членів УНСоюзу.

Родина складає сердечну подяку всім, що відвідували Покійного під час недуги, всім тим, що зложили цвіти на домовину, тим, що офірували на Служби Божі і тим що дали свої авта, а Членам Т-ва ім. І. Франка, що Його несли і всім тим, що причинилися до звеличання Його похорону.

Вічна Йому Пам'ять.
— Засмучені ЖЕНА ДОСЬКА і ДІТИ.

Книжки, Платівки, Мистецтво, Музика.

БЕЗ ЧОГО УКРАЇНСЬКА ХАТА НЕОБХІДНА.

Англо-Український Словник, Подвезка, 50 тисяч слів	$ 4.50
Українсько Англійський Словник 30 тисяч слів $3.00 в оправі	5.00
Енциклопедія Українознавства, 3 томи в оправі	45.00
Підручник Анг. Мови проф. Луцького, поправлене вид.	2.00
Курс Анг. Мови на платівках, лекції 1-10 $5.00 11-20	5.00
Голоскевич. **Правописний Словник** 40,000 слів в опр.	4.50
Корицький І. Мово Рідна, Буквар і читанка, рекомендована книжка для шкільного і домаш. вжитку	2.00
МИСТЕЦТВО: Українське Мистецтво, 15 різних образів найкращих наших артистів: **Бутовича, Гординського, Гніздовського, Козака, Мороза** і інших. Оден образ $1.00 всі з альбомом	7.00
Архипенко А. **Твори.** Люксусова книжка з образками в кольорах з поясненням в мовах укр. і анг.	4.00
Дядинюк В. **Володарі Княжої Доби**, в кольорах і **Княжа слава**	2.50
Ручно мальовані образи: Леся Українка, Шевченко, Франко, Петлюра, Коновалець, Чупринка 12x15 в красках на доброму папері по	2.50
В'їзд Хмельницького до Києва: Козаки пишуть лист 19-26	3.00
Стінні календарі з Укр. старого стилю Календаріюм 35 один; 100 за	18.00
МУЗИКА: 201 Укр. Нар. Пісень, на піяно і голос	2.50
Ліра: Збірник пісень, (360) з нотами, словами і гарними Укр. Нар. Взірцями	2.50
Кошиць А.: **Пісні на хор**, міш., муж. і жін., 3 зшитки	4.00
Лисенко М.: **Десятки Лисенка**, 120 Укр. Нар. Пісень на хор (міш., муж., і жін.) рідкість	7.20
Артимовський: **Запорожець за Дунаєм**, найпопулярніша Укр. Опера. Гарно бачити її на сцені і приємно слухати музику і спів у своїй хаті, (надається на дарунок для своїх і чужих)	2.50
32 Укр. Пісні, в осібних зшитках, для голосу, піяна, ґітари. Гарно ілюстровані. Одна пісня 15 ц., всі за	2.00
Співаник УПА з нотами і текстом	2.00
Колесса Ф.: **Наша Дума**, 50 пісень, на хори міш. і муж.	1.50
Смолен: **Альбом** 3, 4 і 5-тий, 75 пісень на хори	2.50
УКРАЇНСЬКІ ПЛАТІВКИ: 14 Платівок, найновіше видання, веселі коломийки, награні орхестрою Гуменюка, співали Красновська Жуковський, Свистун. Всі 14 за $10.00. На бажання висилаємо повний Катальоґ.	
Альбом Кошиця, 10 платівок з Колядами на Різдв. Св.	10.00
РІЗДВЯНІ КАРТКИ: Святочні з вершиками по 5 цт. 100 за $3.50. Святочні більші і кращі по 10 цт. 100 за $7.00. Народні, з побажаннями на Різдв. Свята і Новий Рік по 10 цт. 100 за $7.00.	
СВЯТОЧНІ ПАЧКИ: Від 15-го листопада вже будемо висилати замовлені святочні пачки. Мед, Кутя, Гриби, ванила і тп. Пачка на місці $5.00 з пересилкою	6.00
П'ять фунтів найкращого меду українського стилю (неґрітий) з гречаного, конюшинового, або липового цвіту з пересилкою	2.00
МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ, марки Роял, Гермес, Ремінґтон завсіди на складі.	

Даємо добрий опуст для продавців Укр. Платівок. Пишіть по катальоґ і інформації. Буваєте в Ню Йорку, просимо вступити до СУРМИ. Що потреба з вище згаданого, то пишіть на адресу:

Surma Book and Music Co.
11 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
Підприємство СУРМА вже існує 34 роки.
За заряд відповідає **Мирон Сурмач**, властитель.

На випадок зголошення відповідної кількости бажаючих проєктується влаштувати
КОРЕСПОНДЕНЦІЙНОЮ МЕТОДОЮ
ПРАКТИЧНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КУРС
з рахунків, математики, ґеометрії, триґонометрії, льоґаритмів і орудуванням суваком.

Курс має за ціль практичне перероблення поданих предметів з особами обох родів, щоб уможливити їм пізніше примінення набутого знання в життю. Курс є важним для селянина, фізичного і інтелектуального робітника, бо поможе їм осягнути липші висліди в праці. Для технічних фахівців, цей курс буде помічним чинником при розв'язанні професійних проблєм.

ЛЕКЦІЇ і вправи опрацьовані доступно і зрозуміло для кожного на підставі американських вимог, в українській мові з англійською термінологією. Інформації:

Eng. K. CERKEWYCH
350 GROVE STREET, JERSEY CITY, N. J.

• ДЯКОУЧИТЕЛЬ •

ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. ПЕТРА І ПАВЛА У ВІЛМИНҐТОН, ДЕЛЕВАР
пошукує
ДЯКОУЧИТЕЛЯ І ДИРИҐЕНТА
для провадження хору, навчання в дитячій школі та влаштовування вистав. Мусить бути поважна людина.
Зголошення слати до парафіяльного предсідателя:
Mr. NICHOLAS HATZ,
309 S. Heald Street,
Wilmington, Del.

• Професійні оголошення •

Dr. Med. R. TYLBOR
59 E. 3rd St. (коло 2nd Ave.) NYC
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги Flouroscony. X-Ray, Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

Dr. S. CHERNOFF
223—2nd Ave. (cor. 14 St.) NYC
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. —
Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі.
Неділя від 11. до 1. по полудні.

ДР. М. МАЙЗЕЛЬ
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
коло 4-ої Евеню і Union Sq.
Лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок — недуги нирок і сечового міхура, ніг та загальне ослаблення. Лічення застриками пеніциліни та інших лікарств. Аналіза крови, сечі і інших виділень. Аналіза крови для супружих дозволів.
Години: Щодня 10—1, 4—7; в неділю 11—1.
ЕКЗАМІНАЦІЯ $3.00

НЕДУГИ НІГ
жилаки — відкриті виразки запалення жил — ревматизм, артретизм — екзема — ішіяс.
Лікування без операцій.
Години прийнять: Понеділок і четвер від 1 до 8 по полудні. Вівторок і п'ятниця від 1 до 6 по пол. Середа від 2 до 5 по пол. Субота від 11 перед пол., до 2 по пол. — У неділі і свята зачинено.
L. A. BEHLA, M.D.
320 W. 86th St., New York City
Phone: ENdicott 2-9178

• ОКУЛІСТ •

ВСЯКІ ХВОРОБИ ОЧЕЙ
лікує спеціяліст — окуліст
Д-р ОСИП ЖАБНЕР
Години прийнять:
середа, субота 10-12 рано
понеділок, середа, п'ятниця

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКІВ КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близь. 10th St.
NEW YORK CITY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Заряджує погребами по ціні так низькій як $150
Обслуга чесна і найкраща

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Tel.: GRamercy 7-7661

ТАРЗАН, ч. 2932. Нема вибору.

„Тарзане!", кричала Мераля. „Відкинь свою зброю, а то я накажу Круові бити жінку там, де вона стоїть!"

„Тарзане!", закликав Вонґ. „Чуєш? Піддайся, а то Бетті згине!"

На оклик Вонґа, Тарзан відступив назад і поволі опускав свій меч.